

Thus, clusters provide a powerful environment for fostering innovation through collaboration, shared resources, access to specialized talent, and healthy competition. They create a synergy that allows businesses to scale and innovate faster than they could in isolation. Whether your part of a tech hub, a manufacturing cluster, or a creative industry zone, these ecosystems are designed to accelerate growth and creative development.

References:

1. Агломерація, мережі та інституційна підтримка в інноваційній аерокосмічній галузі Європи. Толулопе Еммануель Балогун, Ірина Петрова. - *Вчені записки Університету «КРОК»*, (4(80)), 225–234. DOI: 10.31732/2663-2209-2025-80-225-234.

2. Petrova, I., Sysolina, N., Kononenko, L., Sysolina, I. and Savelenko, H. (2026) "Enhancing Innovative Potential in Ukraine's Agro-Industrial Complex: Leveraging Information Technologies for Sustainable Growth and Efficiency", *AGRIS on-line Papers in Economics and Informatics*, Vol. 18, No. 1, pp. 67-82. ISSN 1804-1930. DOI 10.7160/aol.2026.180106.

УДК 338.43:330.341.1

*Ведмеденко Д. С.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: к.е.н., професор Бугаєва М. В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сучасний розвиток підприємств агробізнесу України відбувається в умовах глибоких трансформацій економічного середовища, що супроводжуються посиленням глобальної конкуренції, нестабільністю макроекономічних параметрів, порушенням логістичних ланцюгів та впливом воєнних ризиків. У таких умовах традиційні моделі функціонування аграрних підприємств втрачають ефективність, що зумовлює необхідність переходу до інноваційно орієнтованого розвитку.

Інновації в агробізнесі виступають ключовим фактором підвищення продуктивності, конкурентоспроможності та економічної стійкості підприємств. Як зазначається у сучасних дослідженнях, впровадження цифрових технологій, автоматизації та нових управлінських підходів дозволяє підприємствам адаптуватися до змін та забезпечувати стабільний розвиток навіть у кризових умовах [1].

Проблема полягає в недостатньому рівні систематизації інноваційних підходів до розвитку підприємств агробізнесу, а також у відсутності комплексного бачення їх інтеграції у практику управління.

Метою є обґрунтування інноваційних підходів до розвитку підприємств агробізнесу в сучасних умовах та визначення їх ролі у підвищенні ефективності та стійкості діяльності.

Інноваційний розвиток підприємств агробізнесу є складним багатокомпонентним процесом, що охоплює технологічні, організаційні, управлінські та маркетингові аспекти діяльності. В умовах сучасних викликів інновації набувають системного характеру та виступають основою стратегічного розвитку.

Одним із ключових напрямів є технологічні інновації, які включають впровадження точного землеробства (precision farming), автоматизацію виробничих процесів, використання дронів, GPS-навігації, сенсорних систем моніторингу стану ґрунтів і рослин. За даними FAO, цифровізація аграрного сектору дозволяє підвищити врожайність на 10-20% та знизити витрати ресурсів до 15% [2].

Важливим напрямом є цифровізація управління агробізнесом, що передбачає використання інформаційних систем для планування, контролю та аналізу виробничих процесів. Впровадження ERP-систем, аграрних платформ та аналітичних інструментів дозволяє підвищити якість управлінських рішень.

Суттєве значення має розвиток інноваційних бізнес-моделей, зокрема:

- інтеграція у вертикальні та горизонтальні ланцюги створення вартості;
- розвиток кооперації та кластеризації;
- впровадження моделей контрактного виробництва;
- орієнтація на експортні ринки.

У сучасних умовах особливої актуальності набувають організаційно-управлінські інновації, які включають:

- впровадження стратегічного управління;
- розвиток системи ризик-менеджменту;
- використання адаптивних моделей планування;
- формування гнучких організаційних структур.

Зростання ефективності підприємства прямо залежить від рівня інноваційної активності та здатності інтегрувати нові технології у виробничі процеси.

Окремо слід виділити екологічні інновації, які спрямовані на забезпечення сталого розвитку аграрного виробництва. Використання ресурсозберігаючих технологій, органічного виробництва та екологічно чистих методів обробки ґрунтів дозволяє не лише знизити негативний вплив на довкілля, але й підвищити конкурентоспроможність продукції.

У контексті воєнних ризиків інновації виступають також інструментом підвищення стійкості підприємств. Зокрема, диверсифікація виробництва, використання альтернативних каналів збуту та впровадження цифрових платформ дозволяють мінімізувати негативний вплив зовнішніх факторів [3].

Таким чином, інноваційні підходи формують основу адаптивної моделі розвитку підприємств агробізнесу, що забезпечує їх конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Узагальнення результатів дослідження дозволяє сформулювати такі висновки:

Інноваційний розвиток підприємств агробізнесу є ключовим фактором підвищення їх економічної ефективності та конкурентоспроможності в умовах трансформаційної економіки.

Визначено, що інновації мають системний характер і охоплюють технологічні, організаційні, управлінські та ринкові аспекти діяльності підприємства.

Обґрунтовано, що в умовах воєнних ризиків інноваційні підходи виступають інструментом забезпечення стійкості та адаптивності підприємств.

Авторське бачення полягає у необхідності формування інтегрованої моделі інноваційного розвитку, яка поєднує цифровізацію, диверсифікацію діяльності, розвиток інституційної взаємодії та впровадження адаптивного управління.

Доведено, що перспективи розвитку підприємств агробізнесу пов'язані з активізацією інноваційної діяльності, підвищенням інвестиційної привабливості та інтеграцією у глобальні ринки.

Отже, інноваційні підходи виступають визначальним фактором трансформації аграрного сектору та забезпечують сталий розвиток підприємств агробізнесу в сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. FAO. Стан продовольства та сільського господарства 2022: використання автоматизації в аграрному секторі. Рим: FAO, 2022. URL: <https://www.fao.org>.
2. World Bank. Agriculture and Food Security Update: Ukraine. Washington: World Bank, 2023. URL: <https://www.worldbank.org>.
3. OECD. Policies for the Future of Farming and Food in Ukraine. Paris: OECD Publishing, 2023. URL: <https://www.oecd.org>.
4. Dligach A., Stavytskyu A. Resilience of Ukrainian business in wartime conditions. *Economies*. 2024. Vol. 12(12). DOI: <https://doi.org/10.3390/economies12120319>

УДК 338.43

*Дибов О. Б.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: к.е.н., доцент Кернасюк Ю. В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ВИТРАТ НА АГРАРНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

У сучасному світі інформація про витрати є інструментом ефективної роботи аграрного підприємства [1]. Серед головних завдань, що стоять сьогодні серед численних вітчизняних підприємств, є бажання організувати таку систему управління витратами, яка уможливила б здійснення планування, обліку, аналізу та контролю витрат діяльності підприємства [2-3]. Управління витратами є одним із ключових аспектів ефективного функціонування будь-якого підприємства, включаючи аграрний сектор. В умовах постійних змін, зростаючої конкуренції та швидкого розвитку цифрових технологій, важливо мати чітку стратегію та практичні інструменти для ефективного управління витратами на